

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

לא.

עין משפט
נר מצוה

מסדלתו. מפתח אוחו כדמרגמינן וכי יפחה (שמות כג) ארי ידלו:
והארץ הדוס רגלי. והעובר בסתר אומר אין המקום כאן לפיכך
הוא נסתר לומר אין יודע נמלא כדוחק רגליו ומקלרו (לומר אין
כאן: מלא כל הארץ. משמע משתרבב ויודע למטה והזוקק קומתו

הבבד את ה' מהונג. צירושלמי) דורש מהוקך כמו (ממוחק משמע
שהקפיד הקב"ה על כיבוד אב ואם יותר מכבודו שצבדו
הוא אומר כבוד את ה' מהונג דהיינו ממוחק למשמע ממה שמנגן
כלומר אם יש לו ממון חייב ואם לאו פטור וכיבוד אב ואם נאמר
כבוד את אביך ואת אמך דמשמע צין

נראה כדוחק: אמר לו כך. ר'
היטעם השיב לו כדרך שהשיב לו ר'
אליעזר: נתגרשה. שאין אמי חייבת
בכבוד אבי מהו: מבין ריסי עיניך.
שערות שצנורות כסוי העין אמה
ניכר שהיית יתום ונשור ריסי עיניך
מן הכבי כדלמרי' (צנסהדרין) (ד' קד):
והיה רבן גמליאל שומע קולה וזוכה
כנגדה עד ששכרו ריסי עיניו: שכן
אלמנה אשה. ולא נרץ אמה למעשה
אלא ללמוד בלתי ואני אומר לך שכבוד
שניהם שזה עליך: הטל להם מים
בספל וקטקט. קרקק להם כמו
שמקרקרין למרגוליס ולפי שלא היה
נרץ לעשות והוא שאלו כמו שעליו
לעשות אמר לי אכל ואימנא השיבו
בלשון שמוק: חזרו והודו למאמרות
הראשונות. כ"ש שחייב אדם שכבודו
שאף הוא שוקף צביראטו כלציו ואמו
וחיו ומוטו מסורין בידו: ראש דברך
אמת. לא הווקק הכתוב לומר ראש
דברך אמת אלא לפי שהיו מרגישים
אחר דבריו הראשונים לומר לכבודו
הזהיר ולאחר זמן חזרו והודו כששמעו
סוף דבריו למדו שראש דבריו אמת:
בששים ריבוא שכר. היה משתכר בה
ששים ריבוא דינרי זהב: אמה
מראשיתו של אביו. והוא יסן: מה
מי שאינו מנווח ועושה כך. שילס
לו הקב"ה שכרו: הא דר' יהודה.
לאמר סומא פטור מן המזות צ"ק
פרק המזבל (דף פו): לא
מיפקידנא. שהיה סגני נהור: יומא
עבא לרבנן. סעודה לתלמידי:
פעם אחת היה לבוש. דמא נן
נמינה: סירקון. לבוש שקורין צנד"ר:
של זהב. מרוקס (סחטי זהב: פסיוני.
עוף חסוד שמן מין שליו שירד צמדצדק):
וטורדו מן העולם. שנענש עליו
העין מרוב דמעת
וטורדוין קוד. עד היכן
כיבוד אב ואם. כמה
אדם מנווח להוכי כבוד
אב ואם ע"פ נב"י. מה
עשה עובר מלכות על כך
וכ"ש ישאל שמתו על כך
בכור שניהם שזה עליך.
מי שאינו מנווח ועושה
כך. שששלם לו הקב"ה
שכרו. ששכר גדול יש
למצווה ועושה שהוא מני
למצווה ומקבל כרות
המצות עליו פסיוני.
פגור"ש בלע"ז. (וטורדון.

שמשדלתו בדברים "לפיכך הקדים" הקב"ה
כיבוד אב וכיבוד אם וגלוי וידוע לפני מי
שואמר והיה העולם שהבן מתיירא מאביו
יותר מאמו מפני שזלמדו תורה לפיכך
הקדים הקב"ה מורא האם למורא האב תני
תנא קמיה דרב נחמן בומן שאדם מציער
את אביו ואת אמו אמר הקב"ה יפה שיהיה
שלא דרתי ביניהם שאלמלי דרתי ביניהם
ציערוני אמר ר' יצחק כל העובר עבירה
בסתר כאילו דוחק רגלי שכונה שנאמר
יכה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום
רגלי אמר רבי יהושע בן לוי אמר לאדם
שיהלך ארבע אמות בקומה זקופה שנא'
מלא כל הארץ כבודו רב הונא בריה דרב
יהושע לא מסגי ארבע אמות בגילוי הראש
אמר שכינה למעלה מראשי שאל בן אלמנה
אחת את ר' אליעזר אבא אומר השקיני מים
ואימא אומרת השקיני מים איזה מהם קודם
אמר ליה יהנח כבוד אמך ועשה כבוד
אביך אמר ר' שאחיה ואמך חייבים בכבוד אביך
בא לפני רבי יהושע אמר לו כך אמר לו
רבי יהונג'רשה מהו אמר ליה מבין ריסי
עיניך ניכר שבן אלמנה אתה הטל להן מים
בספל וקעקע להן כתרנגולין דרש עולא רבה
אפיתחא דבי נשיאה מאי דכתיב יודוך ה'
כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך מאמר
פיך לא נאמר אלא אמרי פיך בשעה שאמר
הקב"ה יאנכי ולא יהיה לך אמרו אומות
העולם לכבוד עצמו הוא דורש כיון שאמר
כבוד את אביך ואת אמך חזרו והודו
למאמרות הראשונות רבא אמר מהכא ראש
דברך אמת ראש דברך ולא סוף דברך אלא
מסוף דברך ניכר שראש דברך אמת בעו
מיניה מרב עולא עד היכן כיבוד אב ואם
אמר להם יצאו וראו מה עשה עובד כוכבים
אחד באשקלון ודמא בן נתניה שמו פעם
אחת בקשו חכמים פרקמטיא בששים ריבוא
שכר והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו ולא ציערו אמר רב
יהודה אמר שמואל שאלו את ר' אליעזר עד היכן כיבוד אב ואם אמר
להם צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד לאביו באשקלון ודמא בן
נתניה שמו ובקשו ממנו חכמים אבנים לאפוד בששים ריבוא שכר ורב
כהנא מתני בשמונים ריבוא והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו
ולא ציערו לשונה האחרת נתן הקב"ה שכרו שנולדה לו פרה אדומה בעדרו

יש לו ממון וצין שאין לו והיכל לית
ליה חייב לחזר על הפתחים לזון את
אביו ואת אמו: כל העובר
עבירה בסתר כאילו דוחק רגלי
שכינה. היינו דמני כיף לנפריה
וכדמוכא פרק (קמא דמגיגה דף טו. ז):
ודירה מפתח מונח תחת מראשותיו
של אביו. צירושלמי (דף טו. ז):
רגלו פשוטות על המינה ולכן לא
שיצרה: גדול המצווה ועושה.
נראה דהיינו טעמא דמי שמנווח
ועושה עדיף לפי שדואג ומנטער יותר
סן יעבור ממי שאין מנווח שיש לו פת
כסלו שחס יעלה יניח:
דלא מפקידנא ועבדינא. מכלן
מדקדק ר"ת דנשים מצרכות
על מצות עשה שהזמן גרמא א"ע.
דפטורות לגמרי דלפילו מדרבנן לא
מיחייבי כדמוכא פרק מי שמתו
(בבבא דף כז): מ"מ יכולות הן לצדק
ואין כאלן משום לא תשא את שמו
לשוא (שמות כ) משום מצרכות ברכה
שאני (נזריכה) דלי לאו הכי היכי שמח
רב יוסף והלא מפסיד כל הצרכות
סולדו: ובבאת אמו וקרעתו. יש
צמדרש שהינה מטורפת מדעתה:
יש מאביר אביו פסיוני. פירוט
עוף חסוד והיינו (מין שליו
שיש צמדצדק: וטורדון מן
העולם. פירוש שנענש עליו שמראה
לו כר עין על סעודתו ויש מטחינו
בריחים שהיא מלאכה קשה ומביאו
לחיי העולם הבא שמכדו צדדים
טובים ונמונים וצמדצדק ירושלמי (פאה
פ"א) גרסינן מעשה צנינים מעשה
באחד שהיה מאכלל לאביו פסיוני
פעם אחת אמר לו אביו מאין לך כל
אלה אמר לו כנא מאי אכפת לך עד
דטמון ואכול כלומר לעוס ואכול כעין
לצדים דמדשין ואוכלים א"כ הלאה
שקשה עליו ושוב מעשה באחד שהיה
טומן בריחים ואז זקן היה לו ואמא
ליווי לטומנין פירוש מצות המלך
בשגיל אביו לצב לעבודת המלך א"ל
צנו טמון ואני אלך תמחין לעבודת
המלך שאין לה קצצה אם לציונין טב
לך ואם למלקי טב לך:
איסתייעא

תורה אור השלם

1. בה אמר ה' השמים כסאי והארץ הדום רגלי אי זה בית אשר תבנו לי ואי זה מקום מניחתי: ישעיהו טו א
2. וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש וצבאות מלא כל הארץ כבודו: ישעיהו יג ג
3. יודוך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו אמר פיך: תהילים קלח ד
4. אבני ה' אלהיך אשר הוציאוך מארץ מצרים מבית עבדים לא יהיה לך אלהים אחרים על פני שמים כ ב
5. כבוד את אביך ואת אמך למען יאריך ימך: על הארמה אשר ה' אלהיך נתן לך: שמות כ יא
6. ראש דברך אמת ולעולם כל משפט צדק: תהילים קט קס

גליון הש"ס

גמ' שאתה ואמר חייבים בכבוד אביך. עין נמוח ה' ע"כ מלה טולס:

מוסף תוספות

- א. וצריך לכופ את יצור יוחר. תוס' הרא"ש ב. גבי נשים חייבות בקידוש דבר תורה. שם. ג. דחק דרשה אסתמכת בעלמא היא דהא אמרינן בפרק מי שמתו (ברכות כא.) ספק קרא את היציב ספק לא קרא יתור וקרא ולא אמרינן מסיפק משום לא תשא. הילכך כיון שמחוייבת לברכה אין כאן משום לא תשא. שם ד. של כל המצות ומאה ברכות בכל יום. תוס' עירובין צו. ברכת ציצית ותפילין וכמה ברכות ואמרינן בפרק המנוח הא מאן דבעי למהוי חסידא ליקים מילי דברכות. תוס' הרא"ש.

לעני רש"י

ציעור ציעור ציעור. בר של משי.

מוסף רש"י

כאילו דוחק רגלי שכינה. אומר נבלו אין הכינה מלן ומכיו והלכך הדוס רגלי ותגינה סו. ריסי עיניך. שער שכינת העין היה נטל ונפצל על העין מרוב דמעת (וטורדון קוד). עד היכן כיבוד אב ואם. כמה אדם מנווח להוכי כבוד אב ואם ע"פ נב"י. מה עשה עובר מלכות על כך וכ"ש ישאל שמתו על כך בכור שניהם שזה עליך. מי שאינו מנווח ועושה כך. שששלם לו הקב"ה שכרו. ששכר גדול יש למצווה ועושה שהוא מני למצווה ומקבל כרות המצות עליו פסיוני. פגור"ש בלע"ז. (וטורדון.

תוס' ר"י הזקן

מבין ריסי עיניך ניכר מתועבותך וענייך ניכר שפסק אתה. רבן אלמנה פקח הוא כרוב שטוחה בפרנסתו. הטל דרך שחוק השיב לו. כלומר כבוד שניהם שזה עליך. מי שאינו מנווח ועושה כך. שששלם לו הקב"ה שכרו. ששכר גדול יש למצווה ועושה שהוא מני למצווה ומקבל כרות המצות עליו פסיוני. פגור"ש בלע"ז. (וטורדון.

שאומו לו בכורי. ויש מטחינו בריחים ומביאו. שאומר לו בלשון רכה.

האשה נקנית פרק ראשון קידושין

(א) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ב) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ג) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ד) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ה) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ו) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ז) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ח) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ט) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (י) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (יא) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (יב) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (יג) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (יד) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (טו) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (טז) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (יז) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (יח) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (יט) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כ) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כא) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כב) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כג) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כד) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כה) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כו) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כז) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כח) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (כט) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (ל) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לא) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לב) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לג) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לד) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לה) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לו) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לז) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לח) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לט) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לך) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לך) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לכ) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לד) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לה) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לו) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לז) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לח) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לט) וצ"ל דמטא. (רש"י).
 (לך) וצ"ל דמטא. (רש"י).

ומביאו לחיי העולם הבא אמר רבי אבהו כגון אבימי ברי קיים מצות כיבוד חמשה בני סמכי הוה ליה לאבימי בחיי אביו וכי הוה אהא רבי אבהו קרי אבבא רהיש ואויל ופתח ליה ואמר אין אין עד ד' דמטאי התם יומא חד אמר ליה אשקין מיא אדאיתיה ליה נמנם גחין קאי עליה עד דאיתער איסתייעא מילתיה ודרש אבימי יוממור לאסף אמר ליה רב יעקב בר אבהו לאבוי כגון אנה דעד דאיתניא מבי רב אבא מרדלי לי כסא ואמא מזוגה לי היכי איביד א"ל אמאך קביל ומאבך לא תקבל דכיון דבר תורה הוא חלשה דעתיה רבי טרפון הוה ליה ההיא אמא רבל אימת דהות בעיא למיסק לפוריא גחין וסוליק ליה ובל אימת דהות נחתת עלויה אתא וקא משתבח כי מדרשא אמרי ליה עדיין לא הגעת לחצי כיבוד כלום זרקה ארנקי בפניך לים ולא הכלמתה רב יוסף כי הוה שמע קל כרעא דאמיה אמר איקום מקמי שכינה דאתיא אמר רבי יוחנן אשרי מי שלא המאן רבי יוחנן כי עברתו אמו מת אביו ילדתו מתה אמו וכן אבוי איני והאמר אבוי אמרה לי אם ההיא מרביתיה הואי רב אסי הוה ליה ההיא אמא זקינה אמרה לי בעינא תכשימין עבד לה בעינא גברא ניעיין לך בעינא גברא דשפיר כותך ואי שבקה ואול לארעא דישראל שמע דקא אזלה אבתריה אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר לי מהו לצאת מארץ לחוצה לארץ א"ל אסורתי לקראת אמא מהו א"ל איני יודע אאתרחן פורתא דהר אהא אמר ליה אסי נתרצית לצאת המקום יחזורך שאלום אתא לקמיה דרבי אלעזר א"ל חס ושלום דלמא מירתח רתח א"ל מאי אמר לך אמר ליה המקום והוא איתא דרתח לא הוה מברך לך אדהכי והכי שמע לארונא דקאתי אמר אי ידעי לא נפקי ת"ר מכבדו בחייו ומכבדו במותו יבחייו כיצד הנשמע בדבר אביו למקום לא יאמר שלחוני בשביל עצמי מהרוני בשביל עצמי אלא כולהו בשביל אבא במותו כיצד היה דבר שמועה מפיו לא יאמר כך אמר אבא אלא כך אמר אבא מרי הרני כפרת משכבו והני מילי תוך שנים עשר חדש מכאן ואילך אומר זכרונו לברכה לחיי העולם הבא תנו רבנן חכם משנה שם אביו ושם רבו תורגמן אינו משנה לא שם אביו ולא שם רבו אבוב דמאן אילימא אבוב דמתורגמן אטו תורגמן לאו בר חיובא הוא אלא אמר רבא חכם ושם רבו של חכם כי הא דמר בר רב אשי כי הוה דריש בפירקא איהו אמר אבא מרי ואמוריה אמר הכי אמר רב אשי: ת"ר איהו מורא ואיהו כיבוד מורא לא עומד במקומו ולא יושב במקומו ולא סותר את דבריו ולא מבריעו כיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה רכבים ומוציא איבעיא להו משל

שלו א ב טושיע יד מי רמ קמי ה: שלח א מיי פיה מלך מלכס הלכה ע: שלח ד מיי פיו מלך מלכס הלכה ד ממסר עשין קיב טושיע יד פיון רמ קמי: שם ה ויני שם ה' ה טושיע שם קמי ע: שמא ז ח מיי פיו מלך מיי ה' ג ופיו מלך ממסר ה' ג טושיע יד מי רמ קמי ב וסמן רמ קמי טו וצטור מי רמו סביה: שבב ט מיי פיו מלך ממסר הלכה ג טושיע שם מי רמ קמי ב: שבג י מיי שם טושיע שם קמי ד:

תורה אור השלם
 1. מומד לאסף אלהים באו גוים בנחלתך נמאו את הדביל קדשך שמו את ירושלים לעינים: הליים עט א

גליון הש"ס
 גמ' הרני כפרת משכבו. קעין זה נמתי' רפ"ג דעניס:

הגהות הגר"א
 [א] נפ' רב אבי הוה כו' שבקה כו'. מטורפת היתה. רמב"ם. (הגר"א) נפסרו ה' פסקה על הגר"א:

תוס' ר"י הוקן
 מכאן ואילך כבר קבל מה שקבל. משנה. כדמפרשי שאם קבל החכם (אמת) [את] השמועה מאביו או מרבו אין החכם אומר כך אמר ר' פלוני אלא כך אמר לי רבי או כך אמר לי אבא מרי. אטו תורגמן וכו'. ק"ל דמקשה הר"ם שאם קבל החכם את השמועה מאביו של תורגמן או מרבו של תורגמן ואמר החכם כך א"ל ר' פלוני. [התורגמן] צ"ל אמר כך אמר לי ר' פלוני בשם מרבי או מרבו של תורגמן וכו'. אבא מרי. ומשני שם אביו של חכם. כלומר דאי אס קבל החכם מאביו או מרבו של תורגמן דינא הוא כדקאמרת, דמשנה וכו' ויחא איירי כולה באביו ורבו של חכם, וקאמר שאע"פ אינו משנה שם התורגמן אטו מרבו של תורגמן או מרבו של תורגמן וכו'. והביא זה הר"ם בח"ת פ"ד [ה']. וכתב בממרים פ"י [ה'ג'] היה שם אביו או שם רבו כשם אחרים כמנה שם, פ"י אבא של אחרים, ולא

יחזורך לשלום אמר ליה ואם שמע לארונא דקאתי אמר אי ידעי לא נפקי ת"ר מכבדו בחייו ומכבדו במותו יבחייו כיצד הנשמע בדבר אביו למקום לא יאמר שלחוני בשביל עצמי מהרוני בשביל עצמי אלא כולהו בשביל אבא במותו כיצד היה דבר שמועה מפיו לא יאמר כך אמר אבא אלא כך אמר אבא מרי הרני כפרת משכבו והני מילי תוך שנים עשר חדש מכאן ואילך אומר זכרונו לברכה לחיי העולם הבא תנו רבנן חכם משנה שם אביו ושם רבו תורגמן אינו משנה לא שם אביו ולא שם רבו אבוב דמאן אילימא אבוב דמתורגמן אטו תורגמן לאו בר חיובא הוא אלא אמר רבא חכם ושם רבו של חכם כי הא דמר בר רב אשי כי הוה דריש בפירקא איהו אמר אבא מרי ואמוריה אמר הכי אמר רב אשי: ת"ר איהו מורא ואיהו כיבוד מורא לא עומד במקומו ולא יושב במקומו ולא סותר את דבריו ולא מבריעו כיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה רכבים ומוציא איבעיא להו משל

יחזורך לשלום אמר ליה ואם שמע לארונא דקאתי אמר אי ידעי לא נפקי ת"ר מכבדו בחייו ומכבדו במותו יבחייו כיצד הנשמע בדבר אביו למקום לא יאמר שלחוני בשביל עצמי מהרוני בשביל עצמי אלא כולהו בשביל אבא במותו כיצד היה דבר שמועה מפיו לא יאמר כך אמר אבא אלא כך אמר אבא מרי הרני כפרת משכבו והני מילי תוך שנים עשר חדש מכאן ואילך אומר זכרונו לברכה לחיי העולם הבא תנו רבנן חכם משנה שם אביו ושם רבו תורגמן אינו משנה לא שם אביו ולא שם רבו אבוב דמאן אילימא אבוב דמתורגמן אטו תורגמן לאו בר חיובא הוא אלא אמר רבא חכם ושם רבו של חכם כי הא דמר בר רב אשי כי הוה דריש בפירקא איהו אמר אבא מרי ואמוריה אמר הכי אמר רב אשי: ת"ר איהו מורא ואיהו כיבוד מורא לא עומד במקומו ולא יושב במקומו ולא סותר את דבריו ולא מבריעו כיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה רכבים ומוציא איבעיא להו משל

יחזורך לשלום אמר ליה ואם שמע לארונא דקאתי אמר אי ידעי לא נפקי ת"ר מכבדו בחייו ומכבדו במותו יבחייו כיצד הנשמע בדבר אביו למקום לא יאמר שלחוני בשביל עצמי מהרוני בשביל עצמי אלא כולהו בשביל אבא במותו כיצד היה דבר שמועה מפיו לא יאמר כך אמר אבא אלא כך אמר אבא מרי הרני כפרת משכבו והני מילי תוך שנים עשר חדש מכאן ואילך אומר זכרונו לברכה לחיי העולם הבא תנו רבנן חכם משנה שם אביו ושם רבו תורגמן אינו משנה לא שם אביו ולא שם רבו אבוב דמאן אילימא אבוב דמתורגמן אטו תורגמן לאו בר חיובא הוא אלא אמר רבא חכם ושם רבו של חכם כי הא דמר בר רב אשי כי הוה דריש בפירקא איהו אמר אבא מרי ואמוריה אמר הכי אמר רב אשי: ת"ר איהו מורא ואיהו כיבוד מורא לא עומד במקומו ולא יושב במקומו ולא סותר את דבריו ולא מבריעו כיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה רכבים ומוציא איבעיא להו משל

יחזורך לשלום אמר ליה ואם שמע לארונא דקאתי אמר אי ידעי לא נפקי ת"ר מכבדו בחייו ומכבדו במותו יבחייו כיצד הנשמע בדבר אביו למקום לא יאמר שלחוני בשביל עצמי מהרוני בשביל עצמי אלא כולהו בשביל אבא במותו כיצד היה דבר שמועה מפיו לא יאמר כך אמר אבא אלא כך אמר אבא מרי הרני כפרת משכבו והני מילי תוך שנים עשר חדש מכאן ואילך אומר זכרונו לברכה לחיי העולם הבא תנו רבנן חכם משנה שם אביו ושם רבו תורגמן אינו משנה לא שם אביו ולא שם רבו אבוב דמאן אילימא אבוב דמתורגמן אטו תורגמן לאו בר חיובא הוא אלא אמר רבא חכם ושם רבו של חכם כי הא דמר בר רב אשי כי הוה דריש בפירקא איהו אמר אבא מרי ואמוריה אמר הכי אמר רב אשי: ת"ר איהו מורא ואיהו כיבוד מורא לא עומד במקומו ולא יושב במקומו ולא סותר את דבריו ולא מבריעו כיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה רכבים ומוציא איבעיא להו משל

יחזורך לשלום אמר ליה ואם שמע לארונא דקאתי אמר אי ידעי לא נפקי ת"ר מכבדו בחייו ומכבדו במותו יבחייו כיצד הנשמע בדבר אביו למקום לא יאמר שלחוני בשביל עצמי מהרוני בשביל עצמי אלא כולהו בשביל אבא במותו כיצד היה דבר שמועה מפיו לא יאמר כך אמר אבא אלא כך אמר אבא מרי הרני כפרת משכבו והני מילי תוך שנים עשר חדש מכאן ואילך אומר זכרונו לברכה לחיי העולם הבא תנו רבנן חכם משנה שם אביו ושם רבו תורגמן אינו משנה לא שם אביו ולא שם רבו אבוב דמאן אילימא אבוב דמתורגמן אטו תורגמן לאו בר חיובא הוא אלא אמר רבא חכם ושם רבו של חכם כי הא דמר בר רב אשי כי הוה דריש בפירקא איהו אמר אבא מרי ואמוריה אמר הכי אמר רב אשי: ת"ר איהו מורא ואיהו כיבוד מורא לא עומד במקומו ולא יושב במקומו ולא סותר את דבריו ולא מבריעו כיבוד מאכיל ומשקה מלביש ומכסה רכבים ומוציא איבעיא להו משל

ידעי מאין הוציא זה. וכתב יואה שאין נזהר בכך אלא בשם שהוא פלאי שאין הכל דשים בו אבל השמות שקורין בהם העם כגון אברהם יצחק ויעקב ומשה ואהרן וכיוצא בהן בכל לשון ובכל זמן קורא בהן לאחרים שלא בפניו [ואין בכך כלום. ע"כ. (שהחכם אומר כך אמר אבא מרי והתורגמן אומר כך אמר ר' פלוני). אינו עומד במקומו. מבורגה אחת במקום המיוחד לאביו לעמוד שם עם זקני העיר. שהוא יושב במקומו. סותר. שחולק עליו. מבריעו. שאם הוא ואחר חולקים לא יאמר נראין דברי פלוני. ומסתברא דכל הני דוקא בחייו. מאכיל. הוא בעצמו.

